

BENİM DE BENİ KORUYAN BİR YASAM VAR

Meridian
express

Save the Children

REPUBLIKA E KOSOVËS
QEVERIA - ZYRA E KRYEMINISTRIT
ZYRA PËR QEVERISJE TË MIRË

REPUBLIKA E KOSOVËS
MINISTRIA E ARSIMIT, SHKENCËS,
TEKNOLOGJISË DHE INOVACIONIT

İçerik

Bu belgenin amacı	3
Tanımlar	4
Çocuk koruma ilkeleri.....	5
Çocukların korunması	6
Önleme	6
Tehlikenin bildirilmesi	6
Adaletle hızlı erişim.....	6
Alternatif bakım.....	6
Engelli çocukların erişimi.....	7
Zararlı maddelerden korunma.....	7
Gece kulüplerinden ve kumardan korunma	7
Kitle iletişim araçlarında güvenlik	7
Mahremiyet hakkı	7
Çocuk kaçırma, satış ve kaçakçılığının yasaklanması.....	8
Çocuklar için izin verilen ve yasaklanan işler	8
Eğitim ve Öğretim.....	8
Sağlık, yaşam, hayatta kalma ve gelişme	8
Beslenme, sağlık ve refah	9
Adalet sizin lehinize.....	9
Yardım için nereye başvurabilirim?.....	9

Bu belgenin amacı

Merhaba çocuklar,

Kosova'nın sizi koruyan bir yasası olduğunu biliyor muydunuz?

Çocukları Koruma Yasası olarak adlandırılan bu yasa, Kosova Cumhuriyeti Meclisi tarafından onaylanıp 2020 yılında yürürlüğe girmiştir. Bu zamandan beri devlet ve çeşitli kuruluşlar, yetişkinlerin ve çocukların bu yasanın nasıl uygulanacağını anlamalarına yardımcı olmaya çalışmaktadır.

Yasa sizi, sağlıklı büyümenizi, öğrenmenizi, eşit muamele görmenizi ve hayallerinizi gerçekleştirmenizi engelleyebilecek her türlü şiddetten korumayı amaçlamaktadır! Bu yasa, devleti ve yetişkinleri, hiçbir ayırım gözetmeksizin, sizin çıkarlarınıza göre sizi önemsemek ve korumakla yükümlü kılmaktadır.

"Benim de Beni Koruyan Bir Yasam Var" başlıklı bu belge, ülkemiz vatandaşları olarak haklarınızı ve sorumluluklarınızı öğrenmenize yardımcı olmak amacıyla siz çocuklar tarafından - yetişkinlerin de yardımıyla sizin için hazırlanmıştır.

Haklarınızı öğrendikçe, toplumumuzun gerçekte nasıl gelişmesi gerektiğinin daha fazla farkına varmanıza yardımcı olacaktır.

Bu sayede sizi, birlikte öğrenmeye davet ediyoruz!

Sevgilerle,

Save the Children Kosova/o'dan dostlarınız

Tanımlar

- **Tanım:** Bir şeyin içeriğini veya anlamını özetleyen açıklama;
- **Çocuk:** 18 yaşının altındaki herkes;
- **Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (BM Sözleşmesi):** Şimdiye kadar oluşturulmuş en kapsamlı çocuk hakları belgesi. Tüm çocukların sahip olması gereken ve tüm hakları açıklayan 54 madde veya bölümü bulunmaktadır. Save the Children'ın kurucusu Eglantyne Jebb tarafından 1923'te Çocuk Hakları Bildirgesi olarak kaleme alınmıştır. 1989 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen, çocukların toplumun eşit üyeleri olarak rollerini tanımıştır;
- **Yasaklama:** Bir şeye izin verilmediğini söylemek. Bir ülkede çocuklara vurmak "yasak" olduğunda, o ülkede hiç kimsenin çocuklara vurmasına izin verilmez;
- **Kampanya:** Yanlış olduğuna inandığınız bir şeyi değiştirmeye çalışmak;
- **İnsan Hakları:** İnsanların, dünyanın dört bir yanındaki herkesin sahip olduğu konusunda hemfikir olduğu temel haklar;
- **Hukuk:** Bir ülkenin halkına nasıl davranması gerektiğini söyleyen kurallar bütünü;
- **Yasa dışı veya kanun dışı:** Yasalara aykırı;
- **Pozitif disiplin:** Çocuklarla sağlıklı gelişmeyi ve öğrenmeyi teşvik eden, şiddet içermeyen ve saygılı bir yetiştirme ve iletişim kurma yöntemi;
- **Önleme:** Bir şeyi olmadan önce durdurmak;
- **Koruma:** Bir şeyi veya birini güvende tutmak;
- **İhlal:** Bir kişinin insan hakları "ihlal edilmiş" ise, haklarına saygı gösterilmemiş demektir;
- **Onay:** Bir şeyin resmen doğru ve kabul edilir olarak görülmesi;
- **Devlet:** Kosova Cumhuriyeti Hükümeti ve ilgili belediyelerin öğretmenleri, doktorları, sağlık uzmanları, polisleri, hakimleri, savcılar, hizmet sağlayıcıları, memurları ve kurumları;
- **Yetişkinler:** Ebeveynler/vasiler (ebeveyn görevini yapan yetişkinler), aile üyeleri ve topluluk üyeleri;
- **Adli yardım:** Hukuki danışmanlık, yardım ve adalet süreçlerinde temsil etmek. Adalet sisteminde haklarını savunma fırsatı bulamayan çocuk ve yetişkinlere uygulanır ve bu kişilerin sürece dahil olmasına yardımcı olur;
- **Tutum:** Kişinin bir şey hakkında sahip olduğu görüş ve onu değerlendirme şekli;
- **Ayrımcılık:** Bir kişiye veya bir grup insana kökenleri, yaşları, cinsiyetleri, ırkları, ekonomik durumları, cinsel yönelimleri, dinleri, engellilikleri ve kimliğin diğer herhangi bir yönü nedeniyle haksız ve eşitsiz muamele edilmesi;
- **Haksız fiil:** Yapılan veya yapılmayan bir şey için ceza olarak birine acı ve zarar verme, yaralama, birini yaralama veya diğer düşmanca eylemlere neden olma niyeti;
- **Haysiyet:** Onur veya saygıya layık olma durumu veya niteliği;
- **Şiddet:** Bir kişinin başka bir kişiye zarar vermek için kasıtlı olarak yaptığı eylem veya eylemler;
- **Psikolojik şiddet:** Bir kişinin sağlığına veya fiziksel, zihinsel, ruhsal, ahlaki veya sosyal gelişimine zarar veren veya vermesi muhtemel olan her türlü eylem;
- **Fiziksel şiddet:** Vurmak ve incitmek için her türlü yöntemin kullanılması, boğazın sıkılması ve fiziksel acıya neden olan diğer her türlü eylem;
- **Bedensel Ceza:** Dayak, işkence, sarsma, itme, yakma, çimdiklemek, yırtma, ısırma, ağır kınama gibi başkasına acı veya sıkıntı verme amacını taşıyan her türlü ceza;
- **İhmal etmek:** Çocuğun yetiştirilmesi, bakımı veya eğitimi ile yükümlü kişinin kasıtlı veya kasıtsız olarak çocuğun yaşamını, beden ve ruh bütünlüğünü ve gelişimini tehlikeye düşürecek davranışlarda bulunması;

- **İstismar:** Bir ebeveyn, vasi, güvenilen kişi veya güven veya otorite konumunda olan herhangi bir kişi tarafından çocuğa fiziksel, psikolojik, duygusal veya sosyal yönden neden olan veya olması muhtemel olan, kasıtlı veya önceden tasarlanmış herhangi bir eylem veya ihmal;
- **Kötü Muamele:** Çocuğun sağlığını, gelişimini ve esenliğini tehlikeye atan her türlü fiziksel ve/veya duygusal istismar, cinsel istismar, ihmal veya ticari sömürü veya diğer herhangi bir sömürü;
- **Kitle iletişim araçları:** Bilgi, fikir, reklam, sanat eseri, eğlence ve diğer ifade biçimlerinin topluma iletildiği büyük insan gruplarıyla iletişim;
- **Mahremiyet:** Başkalarından veya halkın ilgisinden rahatsız olmadığınız bir durum. Kişisel bilgileri gizli tutma veya yalnızca küçük bir grup insan tarafından bilinmesi hakkı;
- **Sadaka istemek:** Bir sadaka olarak yiyecek veya para istemek;
- **Kaçakçılık:** Yasadışı mallar alındığında veya satıldığında. İnsan kaçakçılığı genellikle "uyuşturucu kaçakçılığı" veya "insan kaçakçılığı" olarak anılır. İnsan ticaretinde yer alan eylemler güvensiz, zararlı ve yasa dışıdır;
- **Silahlı çatışma:** Silahsız insanların ağır şekilde hayatını kaybetmesi, büyük insan gruplarının yerinden edilmesi ve insan hakları ihlali;
- **Çevrimiçi:** Bir bilgisayar ve ya farklı elektronik iletişim cihazında oturum açmak;
- **Kurum:** Bir toplumda önemli bir role sahip olan yerleşik bir resmi kuruluş.

Çocuk koruma ilkeleri

Çocuğun çıkarı için en doğru yol: Kendinizi hangi koşullarda bulursanız bulun devlet ve yetişkinler bireysel ihtiyaçlarınızı ön planda tutmak ve sizin için en iyisini yapmakla yükümlüdür. Fiziksel, duygusal, ahlaki durumunuz üzerinde tam kontrole sahip olduğunuzda ve bu, iyiliğiniz için en önemli şey olarak görüldüğünde, en iyi çıkarınız sağlanmasına yardımcı olur.

Ayrımcılık yapmama: Hepiniz, herhangi bir ayırım yapılmaksızın, eşit muamele görme hakkına sahiptir. Bu, engelli olup olmamanıza, erkek veya kız olmanıza, nereden geldiğinize, hangi dili konuştuğunuza, hangi kültüre sahip olduğunuza, kaç yaşında olduğunuza, nerede yaşadığınıza, hangi dine mensup olduğunuza ve fakir veya zengin bir ailede yaşayıp yaşamadığınızı bakılmaksızın geçerlidir.

Çocuğun bakış açısına saygı duymak: Devlet ve yetişkinler sizi doğrudan etkileyen kararlar ve eylemler aldığında, yaşınıza ve olgunluk düzeyinize uygun olarak bakış açınızı ve isteklerinizi özgürce ifade etme hakkından yararlanırsınız. Bunu kendiniz veya uygun bir temsilci aracılığıyla yapabilirsiniz.

Beceri geliştirme: Becerilerinizi geliştirme hakkınız vardır. Büyüdükçe, koşullarınızı yargılamak ve kararlar vermek için yeni beceriler kazanırsınız.

Çocukların korunması

Kosova'da, olabileceğiniz tüm yerleşkelerde, aşağıdaki şekilde her türlü şiddet yasaktır:

Fiziksel güç ve zihinsel baskı kullanmak, korku duygusu uyandırmak, onur kırıcı davranışlarda bulunmak, hakaret etmek, sövmek, saldırgan ve aşağılayıcı isimlerle hitap etmek ve diğer kaba rahatsız edici davranışlarda bulunmak, karşıdaki kişiyi küçük düşürmek amacıyla sürekli tekrarlanan davranışlarda bulunmak, hareketini sınırlamak, alay etmek, esenliğinizi tehlikeye atan suçlama, tehdit, korkutma, ayrımcılık, alay etme veya diğer fiziksel olmayan davranış biçimleri.

Ebeveynler/vasiler, sizin büyümeniz ve güvenliğiniz için birincil sorumluluğa sahiptir. Bazen yetişkinler (ebeveynler/vasiler, eğitimciler/öğretmenler, topluluğunuzun üyeleri) size karşı yapılacak işlemler hakkında devletle ve sizinle birlikte karar verebilir.

Ayrıca yasa, devlete ve yetişkinlere, büyümeniz ve eğitiminizle ilgili pozitif disiplini öğrenmeleri için yardım etmeyi amaçlar. Yetişkinleri pozitif disiplin kullanmaya teşvik etmek, onların sizinle olan çatışmalarını şiddet veya taciz olmaksızın çözmelerine yardımcı olur. Bu, toplumdaki yaşamı herkes için daha iyi hale getirir.

Önleme

Sizin için güvenli olmayan bir ortamda ve insanlarla birlikte olmama veya orada kalmama hakkınız vardır. Yetişkinler, tehlikeyi zamanında önlemek ve sizi koruyabilecek kişileri yakınınıza getirmekle yükümlüdür.

Tehlikenin bildirilmesi

Kendinizi tehlikede **hissediyorsanız**, durumu polise veya belediyenizdeki en yakın Sosyal Hizmet Merkezi'ne bildirmelisiniz.

Başka bir kişi tehlikede olduğunuzu **görürse**, durumu belediyenizdeki en yakın polis veya Sosyal Hizmet Merkezi'ne bildirmekle yükümlüdür.

Başka bir kişi sizin tehlikede olduğunuz **bilgisine sahipse**, durumu polise veya belediyenizdeki en yakın Sosyal Hizmet Merkezi'ne bildirmekle yükümlüdür.

Adalete hızlı erişim

Risk altındaysanız veya şiddete maruz kaldıysanız, deneyiminizi güvenli ve samimi bir ortamda paylaşma hakkınız vardır. Bu ortama **Çocuk Koruma Evi** adı verilir. Devlet, dava hakkında daha fazla bilgi edinmek ve zamanında sizi korumak için tüm sorumlu memur ve hizmetlileri bu eve getirmekle yükümlüdür.

Alternatif bakım

Başkalarının sizi koruduğu, desteklediği ve sizinle ilgilendiği ortamlarda yaşamanız gerekir. Anne babanız/vasileriniz size bunlardan birini sağlayamıyorsa, devlet size destek bulmakla yükümlüdür.

Biyolojik ebeveynlerinizle birlikte yaşamıyorsanız, iyi bir evde bakım ve güvenlik hakkına sahipsiniz. Devlet, mutlu ve sağlıklı bir hayat yaşayıp yaşamadığınızı görmek için sizi sürekli ziyaret etmek zorundadır. Yaşlandıkça, sorumluluk almak ve haklarınızı kullanmak için daha fazla fırsatınız olacaktır.

Engelli çocukların erişimi

Engel(ler)iniz varsa, tüm haklardan tam ve eşit olarak yararlanırsınız. Devlet ve yetişkinler, ihtiyaçlarınıza ve esenliğinize uygun bir ortam yaratmakla yükümlüdür.

Zararlı maddelerden korunma

Sağlığınıza zararlı maddelerin kullanımı kanunen yasaklanmıştır. Devlet ve yetişkinler, sizi uyuşturucu, alkol, tütün ürünleri ve diğer tüm zararlı ürünlerin kullanımına, üretimine, satışına veya dağıtımına katılmanıza korumakla yükümlüdür.

Gece kulüplerinden ve kumardan korunma

Artık gece kulüplerine, kumar salonlarına gitmenize veya çevrimiçi kumar oynamanıza izin verilmiyor. Devlet ve yetişkinler, sağlığınıza ve güvenliğinizi için tehlikeli olan ürünleri satmanıza veya satın almanıza izin vermemelidir.

Kitle iletişim araçlarında güvenlik

Hiç kimse sizi riske atan herhangi bir video, müzik, video oyunu, web sitesi veya diğer iletişim araçlarını görüntülemeye veya bunlara katılmaya zorlayamaz.

Hiç kimsenin cinsel organı veya cinsel etkinliği teşvik etmek amacıyla cinsel organların veya cinsel etkinliğin resimlerini veya açıklamalarını içeren materyalleri (örneğin kitaplar, el ilanları, dergiler, fotoğraflar, resimler, videolar, oyunlar vb.) size göstermesine, satmasına, kiralamasına veya dağıtmasına izin verilmemektedir.

Bu tür içeriklerin olumsuz etkileri hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak için ülkenizdeki televizyonlar, radyolar, portallar, sinemalar ve web siteleri tarafından bilgilendirilme hakkına sahipsiniz.

Mahremiyet hakkı

Her çocuğun mahremiyet hakkı vardır. Kişisel bilgilerinizi almak isteyen kişilerle paylaşmanıza gerek yoktur. Kişisel bilgiler, adınızı ve soyadınızı, doğum gününüzü, cinsiyetinizi, ikamet ettiğiniz yeri, okulunuzu ve sağlık durumunuzu içerir.

Ayrıca, sağlığınıza tehlikeye atmadığı veya kimseye zarar vermediği sürece düşüncelerinizi ve fikirlerinizi gizli tutabilirsiniz.

Devlete ve yetişkinlere, kişisel bilgilerinizi başkalarıyla nasıl paylaşmayacağı öğretilmelidir - her zaman haysiyetinize saygı gösterilmelidir. Yasalar sizi korumak için onların katılımı gerektirmedikçe hiç kimse (devlet dahil) ailenize dahil olamaz.

Çocuk kaçırma, satış ve kaçakçılığının yasaklanması

Kimsenin seni kaçırmaya veya ticaretini yapmaya hakkı yoktur. Devlet ve yetişkinler, sizi anne babanız veya size bakan kişiler dahil herhangi bir kişi tarafından kaçırılmaktan korumakla yükümlüdür. Hiçbir amaç için veya hiçbir şekilde, hiç kimsenin sizi yiyecek, para veya başka bir şey istemeye zorlama hakkı yoktur.

Çocuklar için izin verilen ve yasaklanan işler

Bu yasa sizi ağır ve tehlikeli işlere girmekten korur.

Öğrenmek, yeni beceriler kazanacağınız aktivitelere gitmek veya dinlenmek için ayırdığınız zamanın önüne hiçbir iş geçmemeli.

15 ila 18 yaşları arasındaysanız, yalnızca güvenliğinize, sağlığınıza veya gelişiminize zarar vermeyen hafif işlerde çalışabilirsiniz.

Herhangi bir çocuk işçiliğine, ücretli veya ücretsiz, gönüllü çalışmaya, staja ve toplum katılımına yalnızca ebeveynizin/vasinizin izniyle katılabilirsiniz. İzin verildiğinde bile, yetişkinlerin güvenliğinizi sürekli olarak değerlendirmesi ve izlemesi gerekir.

Bu arada, devlet ve yetişkinler sizi her yaştan çocuğa izin verilmeyen ağır ve tehlikeli çalışma biçimlerinden korumalıdır. Bu biçimler şunları içerir: yetişkinler tarafından kendi çıkarları için sömürü (örn. dilenme, kaçakçılık, cinsel faaliyetlerde bulunma), narkotik madde ve alkol üretimi, kullanımı, dağıtımı ve satışı, silahlı çatışma veya savaşa dahil etme hakkı yoktur.

Eğitim ve Öğretim

Bu yasa herhangi birinin sizin eğitim ve öğretim hakkınızı ihlal etmesini yasaklar. Aileniz ve sosyal durumunuz ne olursa olsun, her birinizin eğitim ve öğretime erişimi olmalıdır. Anaokulları, okullar ve tüm öğrenme merkezleri sizin için güvenli yerler olmalı ve orada çalışan tüm yetişkinler size güvenli bir şekilde davranmalıdır.

Sağlık, yaşam, hayatta kalma ve gelişme

Sağlıklı büyümek sizin de hakkınız. Devlet ve yetişkinler, bebeklerin ve çocukların ölmemesi için elinden gelen her şeyi yapmalıdır.

Devlet, yakınınızda aile hekimliği merkezleri ve hastanelerin bulunmasını, kaliteli bakım vermelerini ve bu hizmetler için ödeme yapmamanızı sağlamalıdır. Ayrıca devlet, sağlık ihtiyaçlarınızı anlamak için sağlık uzmanlarının sizi evinizde ziyaret etmesini sağlamakla yükümlüdür.

Zorunlu olmadıkça hiç kimsenin sağlığınıza ilgili bilgileri başkalarıyla paylaşma hakkı yoktur.

Beslenme, sağlık ve refah

Sağlıklı beslenmeye ve hangi yiyeceklerin sizin için en iyi olduğu konusunda yetişkinler tarafından bilgilendirilmeye hakkınız vardır.

Devlet ve yetişkinler size temiz içme suyu, kirlenmemiş doğal evre ve diğer kazasız ortamları sağlamakla yükümlüdür.

Ayrıca devlet, bebekleri doğmadan önce ve sonra annelerinizin/velilerinizin sağlıklı olmasını sağlamalıdır.

Adalet sizin lehinize

Devlet ve yetişkinler, yasa dışı bir eylemde bulunmuş olsanız bile size saygılı davranmakla yükümlüdür. Yaşınız ve gelişiminiz nedeniyle, ne yapmış olursanız olun, devlet sizin çıkarınız için adaleti uygular.

Siz yasa dışı eyleminizin koşullarını açıklarken, devlet size güvenli ve dostane bir ortam sağlamakla yükümlüdür. Ayrıca devlet, topluluğunuza yardımcı olacak bazı faaliyetler yoluyla bu durumu aşmanız için sizi desteklemekle yükümlüdür.

İhtiyaç halinde, devletten ücretsiz adli yardım alma hakkından yararlanabilirsiniz.

Yardım için nereye başvurabilirim?

Kendinizi tehdit altında hissettiğiniz zaman, belediyenizdeki Kosova Polisi ve Sosyal Hizmet Merkezi aracılığıyla sizi koruyan devlete ihbarda bulunabilirsiniz. Her zaman ve her yerde size yardım etmek için hazırlar.

Kosova Polisi - size, ailenize ve toplumunuzun tüm insanlarına yardım etme ve onları koruma görevine sahiptir. İlk olarak, Kosova Polisi neler olduğunu sizden öğrenecek ve ardından size yardım etmek için devlet ve yetişkinlerle iş birliği yapmaya çalışacaktır. Kosova Polisi ile istediğiniz zaman sabit hattan ve cep telefonlarından **192** numaralı telefondan veya aramaların isimsiz, ücretsiz ve gizli olduğu **080019999** numaralı telefondan iletişime geçebilirsiniz.

Bilgilerinizi řu e-posta adresine de gönderebilirsiniz: info@kosovopolice.com

Sosyal Hizmet Merkezi - size yardım etme ve savunmasız durumdaki veya ihtiyaçları için yardım bulamayan yetişkinlere bakma görevine sahiptir. Sosyal hizmet uzmanları, belediyenizdeki bu merkezlerde çalışan yetişkinlerdir.

Ayrıca, sizi korumak için eşit sorumlulukları paylaşan birkaç devlet görevlisi grubu da vardır. Bu gruplar hem evde hem de okulda, öğrenim merkezlerinde, hastanelerde, aile sağlığı merkezlerinde ve toplum içinde haklarınıza saygı gösterilmesini ve bunların uygulanmasını sağlayarak sizi korumaktadır.

Bu gruplar, ülke düzeyinde devlet için çalışan yetkililerden oluşan '**ocuk Hakları Konseyi**' ve belediye düzeyinde çalışan yetkililerden oluşan '**ocuk Hakları Ekibi**' olarak adlandırılır. Bu gruplar, kurumların Devletin sizin koruma ve güvenliğiniz konusundaki yükümlülüklerine ve planlarına uyup uymadığını tartışmak için yılda birkaç kez toplanır.

Bu belge Başbakanlık iyi Yönetişim Ofisi ve Eğitim, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı işbirliğiyle Save the Children Kosova/o tarafından hazırlanmış ve Meridian Express tarafından desteklenmektedir.